

מסורת הש"ס

(א) קדושין י. (ב) טו טס. (ג) שנת קט. מנינה די. (ד) כרימות (א. ט) (זיל) ומאורסה קר אחת כרימותו. (ח) כרימות טס. (ט) וקדושין (א) טס. (י) קדושין טס.

תורה אור השלם

1. ויבין כי יתקן נפש קצין כספו הוא יאכל בו יליד ביתו הם יאכלו בלחמם. ויקרא כב א כי יתפש איש באיזו בית אביו שמלה לבד קצין תורה לו והמכשלה הואת תחת ידו ישיעוהו ג.

גליון הש"ס

נב"ט מי איכא עבדא כו. ע"י ערסין ד' ב' ע"א מריה לחמי מנוול: שם ט' שחציו עבד וחציו בן חורין. ע' וירשמי ס"ח דמקמי הלכה א: שם ובאי יורשו נפשיה. ע"י מריה כספיה מיס חיס משומטיו קמן כ: שם אמר רבא שתי תשובות. ע"י פסחיה ד' ע"א ופני: שם ואמר ר' ל' מר כושי. ע"י דין ד' מר ע"י:

דלמא מודה. נב"ד קודם העדלת עדים ומודה בנקם פטור: ויליד בית מה ט"ל. לענין חילת תרומה ויליד ביתו הם יאכלו בלחמם. יליד בית בן שפחה: אילו כן. דלא כתיב אלא קנין כספו הוא יאכל בו: אף קנין כסף אע"פ שאינו שוה כלום. מי איכא עבדא דלא מודבין. כפרוטה:

לגנא. שם יתנו שור יטול שלשים כסף: כפרוטה. שאין משלמין עליו קנס דגברא קטילה הוא: והא חוי למיקס קמייהו. לשרתו אע"פ שנתמכה רגלו למעלה מן הארבעה או יוקב קרוס המוח ראוי לשירות קל: כמנוול. דמאיר והוה נמי טרפה דלאו בר קנסא הוא: בקדושין אמרינן התקדשי להניי מקודשת חמיך מקודשת לי אינה מקודשת הכל מי הו קדושין או לא: אס סמלא לומר. כלומר אי נעית לתפשת מקדמתה לן התקדשי להניי מקודשת לא דמי דהתם בר חורין הוא וחויא לכוליה והכי קאמר לה אי נעיתא נסיבנא אחרימי כהדין אבל הא לא חויא לפגלא דעבדות ידידיה: ואס סמלא לומר חמיך מקודשת לי אינה מקודשת. ונעית לתפשת הא מינה דכי היכי דמקדש חצי אשה אינה מקודשת הואיל דלא מלינן למימר דהכי קאמר לה דמנסיב אחרינא כהדי דאיתתא לא חויא להניי ואשתתא דפגלא הוא קדיש הכל נמי חצי איש שקדיש לא הו קדושין לא דמי דהתם שיר בקנינו דהוה ליה לקדשה כולה אבל האי לא שיר מידי דכל מה דחוי לתעבד עבד: כשעשאו עריסיה. דהוה ליה כמתן דקטליה ויהג ליה לנפשיה: ועוד כופר הוא כו'. דכשלתא קנס דלא כתיב ביה מינה אלא נניחה שנאמר אס עבד יגמור שור וגו' (שמות כה) איכא לאוקמה כשעשאו עריסיה אבל כופר של בן חורין כתיב (סס) והמית איש או אשה: ראוי ליעול. דפגלא לאו בר קנסא הוא אלא בר כופר: ואין לו. שהרי מת יורשמי אין לו שיגבו זה המזיק וזה כמה שבדו ולעולם בשמת וה"ק נתן חצי קנס לרבו וחצי כופר לחצי לנתן לירשמי אס היו לו יורשין: אוקי אמורא עליה. העמיד מתורגמן לפניו לחזר ולדרוש: והמכשלה האס. כלומר כך התחיל דברא מקרא כחזו והמכשלה הואת תחת ידך כגאמי ירושלים שפסקה מורה מהס והיו שאלין לחבריהם שאלה לך קנין מתייה לו והמכשלה הואת תחת ידך כלומר דכריס שמכוסין כשמלה שגך הן שאתה בקי בנה אמור לנו ותייה קצין והמכשלה הואת דברי מורה שאין אדם עומד על אמתתן עד שיכשל בהן להורות טעות ויכלימוהו והוא נתן לב ומבין תחת ידך הן אף חצי נכשליה בהוראתי וחזרי בי: ואס להשך אדם לומר.

השולח פרק רביעי גיטין

מג.

עין משפט
נר מצוה

מי איכא עבדא דלא מודבין לקנסא. וא"ת כי אמר נמי דליתו מכור תקשי ליה מי איכא עבדא דלא מודבין לקנסא שיוכל למכרו כולו לגמרי וי"ל דלא יתנא קונים שקיטוהו לגמרי אפי' לא יעטרטו לפגמטו שיוכל לומר עשה עמי ואני וכן מ"מ מימנעי אינשי לקנותו שלא יתא רגיל אלס אלכל אס מכרו לקנס מכור זמנין דזוני ליה ועי"ל דלפני מוכרו כולו לגמרי אינו מכור דהא אינו שוה כלום ואינו מוכרו אלא לקנס ולקנס אינו מכור:

אם תמצא לומר התקדשי לחצי מקודשת. וגבי אשה קאמר אס ממלא לומר חמיך מקודשת לי אינה מקודשת והו מצי למימר איפכא אלא האמת נקט דהכי מסיק צ"ת דקדושין (דף יא): ורא"י אפי"ק קדושו לאו קדושין יורשין מנא איה. והלא צנו מן הפניה יורשו כדאמר (יבמות דף ק): גבי עשרה כהנים שפירש אחד מהן ובעל הדולד שמוקי משמקין אותו מנכסי אביו משום דלא ידעי אביו מנו ואפי"ו צנו ממנו מעריה דלא תפסי בה קדושין חנן כפרק שני דיבמות (דף כב). דהו צנו לכל דבר והיינו לירשו והכא אי תפסי בה קדושין גרע טפי דלמי כל עבדות ומשמטם גא"ל כדלמרינן (בהמולין) (שם דף מה). וי"ל דסגר ה"ס דאס אימא דלאו בר קדושין הוא אין צנו מתייחס אחריו ולא דמי לעריית דמפסי בה קדושין לעלמא אלא האי דלאו בר קדושין הוא בשום מקום אין הני מתייחס אחריו: ואין

בקנינו מאי ת"ש והמית מי שחציו עבד וחציו בן חורין נתן חצי קנס לרבו וחצי כופר לירשמי ואי אמרת קדושו לאו קדושו יורשין מנא ליה אמר רב אדא בר אהבה כשעשאו מרפה * ומאי יורשיו נפשיה * אמר רבא שתי תשובות בדבר חדא דירשיו קתני ועוד כופר הוא * ואמר ריש לקיש כופר אין משתלם אלא לאחר מיתה אלא אמר רבא יראוי ליטול ואין לו אמר רבא כשם שהמקדש חצי אשה אינה מקודשת כך חציה שפחה וחציה בת חורין שנתקדשה אין קדושה קדושין דרש רבה בר רב הונא כשם שהמקדש חצי אשה אינה מקודשת כך חציה שפחה וחציה בת חורין שנתקדשה אינה מקודשת א"ל רב חסדא מי דמי התם שייר בקנינו הכא לא שייר בקנינו הדר אוקים רבה בר רב הונא אמורא עליה ודרש בהן והמכשלה הואת תחת ידך אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשיל בהן אע"פ שאמרו המקדש חצי אשה אינה מקודשת יאכל חציה שפחה וחציה בת חורין שנתקדשה קדושין מ"מ התם שייר בקנינו הכא לא שייר בקנינו אמר רב ששת כשם שהמקדש חצי אשה אינה מקודשת כך חציה שפחה וחציה בת חורין שנתקדשה אין קדושה קדושין ואם לחשך אדם לומר א"יזו היא שפחה חרופה זו שחציה שפחה וחציה בת חורין * המאורסה לעבד עברי אלמא בת איתרוסי היא אמור לו כלך אצל ר' ישמעאל * שהוא אמר בשפחה כנענית המאורסה לעבד עברי ושפחה כנענית בת איתרוסי היא אלא מאי אית לך למימר מאי מאורסת מיוחדת הכא נמי מאי מאורסת מיוחדת אמר רב חסדא חציה שפחה וחציה בת חורין שנתקדשה לראובן ונשתחררה וחזרה ונתקדשה לשמעון ומתו שניהם מתייבמת ללוי ואין

פסוקה לרבו וזו מאותה ששנינו במס' כרימות (א). והפדה לא נפדמה דשפחה חרופה א"ז וזו פדויה ואינה פדויה שפחה וחציה בת חורין המאורסה לעבד עברי. והוא הדין לכל ישראל אלא אורחא דמלתא נקט משום דעבד עברי מותר בשפחה: אלמלא כס אפרוסי ביה. מדקתני מאורסת: אמור לו. וכי טבור אחת שהן אירוסין ממש: כלך אצל רבי ישמעאל. דלמחר התם דברה תורה כלשון בני אדם ובשפחה כנענית שאל נפדית כלל קששתעי קרא: המאורסה לעבד עברי. וכי שפחה כנענית גמורה צת קדושין היא הא חמורה בעלמא היא עם הדומה לחמור: מיוחדת. וגזירת הכתוב היא דמחייב עלה אסח הואיל וייחודה לעבד עברי המותר בה: ותורה ונפקדסה לשמעון. אחיו וצמיי לראובן ולראובן לא גירסה: ואין

קח א מ"י פריז מה' מריה הלכה א סמג עשין כפ טו"ש"ט ח"מ ס"י רע ספ"ד: ק"ב ב מ"י פ"ו מה' מרומת הלכה א סמג לאין רכב רכב טור י"ד פ"י שאל: ק"ג ג מ"י פ"ד מה' אשכות הלכה ח סמג עשין מה טו"ש"ט א"ר"ע מימן מד ספ"י א: ק"ד ד ה מ"י פ"ג ס"י רכס ספ"י ס"י ר"ד הלכה ט סמג טס טו"ש"ט א"ר"ע ס"י לא ספ"י ס: ק"ה ו מ"י פ"ה מה' מ"ק ממון הלכה כ סמג עשין קו טו"ש"ט י"ד ס"י רכס ספ"י ס"י: ק"ו ח מ"י פ"ד מה' אשכות הלכה ט סמג עשין מה טו"ש"ט א"ר"ע ס"י לא ספ"י י"ד: ק"ז ט מ"י פ"ה מה' י"ז ופ"ג הלכה ז סמג אשורי כ"ה הלכ' יג סמג לאין קסא: ק"ח י מ"י פ"ו מה' יבוס הלכה לא סמג עשין נא טו"ש"ט א"ר"ע ס"י קבד ספ"י י:

תוספות ר"ד

מי שחציו עבד וחציו בן חורין שקדש בת חורין מקדשת היא משום צד חירות שבו ואפילו אם תמצא לומר המקדש אשה לחציה אינה מקדשת התם משום שירי בקנינו הכא לא שיר בקנינו וכן נמי שפחה שחציה שפחה וחציה בת חורין שנתקדשה מירשאל קדושה קדושין משום צד חירות שבה. ואפילו אם תמצא לומר המקדש אשה לחציה אינה מקדשת התם שירי בקנינה הכא לא שירי בקנינה